

Kuşu (Cygnus) Takımyıldızı

Gökyüzünde, iki takımyıldız haça benzetilir. Bunlardan birisi Güney Haçı olarak adlandırılan Crux, diğeri ise Kuzey Haçı olarak adlandırılan Gygnus (Kuşu)'dur. Yaz gecelerinde, Kuşu, Samanyolu kuşağı boyunca, güney - batı yönüne uçuyormuş gibi görünür.

Takımyıldızın en parlak yıldızı olan Deneb, Kuşu'nun kuyruğunu temsil etmektedir. Zaten Arapça'da Deneb, kuyruk anlamına gelmektedir. Deneb, Yaz Üçgenini oluşturan üç parlak yıldızın (Vega, Altair, Deneb) en sönük olanıdır. 1,3 kadir parlaklıktaki Deneb, 2000 ışık yılı uzaklıkta yer alır ve 1. kadir yıldızlar arasında en uzak olanıdır.

Deneb'in bu kadar uzaklığa rağmen çok parlak olması, onun bir süperdev oluşmasına bağlıdır. Eğer bir kıyaslama yapacak olursak, Deneb Güneş'ten 80 000 kere daha parlaktır. Eğer, Deneb bize gökyüzündeki en parlak yıldız olan Sirius kadar yakın olsaydı, yaklaşık yarım Ay parlaklığında olacaktı.

Kuşu'daki belki daha da ilginç olan bir yıldız, P Cygni. Kuşu'nun boyunun hemen başlangıcında yer alır. Şu anda 5. kadir parlaklıkta olan yıldız, 17. yüzyılda, iki kere yaklaşık beş kat parlaklaşarak 3. kadire yükselmiş. Bunun nedenini, P Cygni'nin çok büyük bir kütleyle sahip olması oluşturuyor. Bu da yapısında bir takım düzensizliklere yol açarak, dönem dönem dış bölgelerindeki gazı boşluğa fırlatıyor. Bu küçük parlamalar da, parlaklığın artmasına neden oluyor. Bu yıldız hakkında eldeki verilerin kesin olmasına karşın, kütlesinin yaklaşık 50 güneş kütlesinde, parlaklığının ise yaklaşık 100 000 güneş par-

laklığında olduğu tahmin ediliyor. P Cygni Deneb'den üç kez daha uzakta yer alıyor ve çıplak gözle görülebilen en uzak yıldızlardan birisi durumundadır.

Kuşu Takımyıldızı, Samanyolu kuşağı üzerinde yer aldığı için oldukça zengin bir bölgedir. Kuşu Yarığı olarak adlandırılan ve kuşağı ikiye bölüyormuş gibi görünen karanlık toz bulutunu, Kuşu'dan Yılançı'ya kadar uzanıyor olarak görebilirsiniz.

Kuşu'daki yıldız kümelerinden dörbün için en iyi olanı M39 açık yıldız kümesidir. Bu dağılık küme, 7. kadirden bir üçgen şeklinde dizilmiştir ve yaklaşık 20 yıldız içerir. M39 oldukça yakın (yaklaşık 980 ışık yılı) bir kümedir.

Karanlık ve temiz gecelerde, Kuzey Amerika Bulutsusu, dörbünle silik bir bulut olarak görü-

lebilir. Bulutsu, bu şekilde adlandırılmıştır; çünkü belirgin bir şekilde Kuzey Amerika kıtasını andırmaktadır. Çok silik olduğu için dörbün gibi küçük gözlem aletleriyle zorlukta seçilebilir. Bulutsunun güzel görüntüleri, ancak uzun pozlu fotoğraflarla elde edilebilmektedir. NGC 7000 olarak da adlandırılan bulutsu, gökyüzünde Ay'ın yaklaşık 3 katı genişliğe sahiptir. Bu haliyle, bir dörbünle ya da küçük bir teleskopla bakıldığında,

görüntünün tamamına yakını kaplar.

Dörbün için en güzel hedeflerden birisi, Omikron-1 (o1) Kuşu'dur. Bu 3.8 kadir parlaklıktaki turuncu yıldız, turquaz renkli 30 kuğu ile çok güzel bir ikili oluşturuyorlar.

Gezegenler

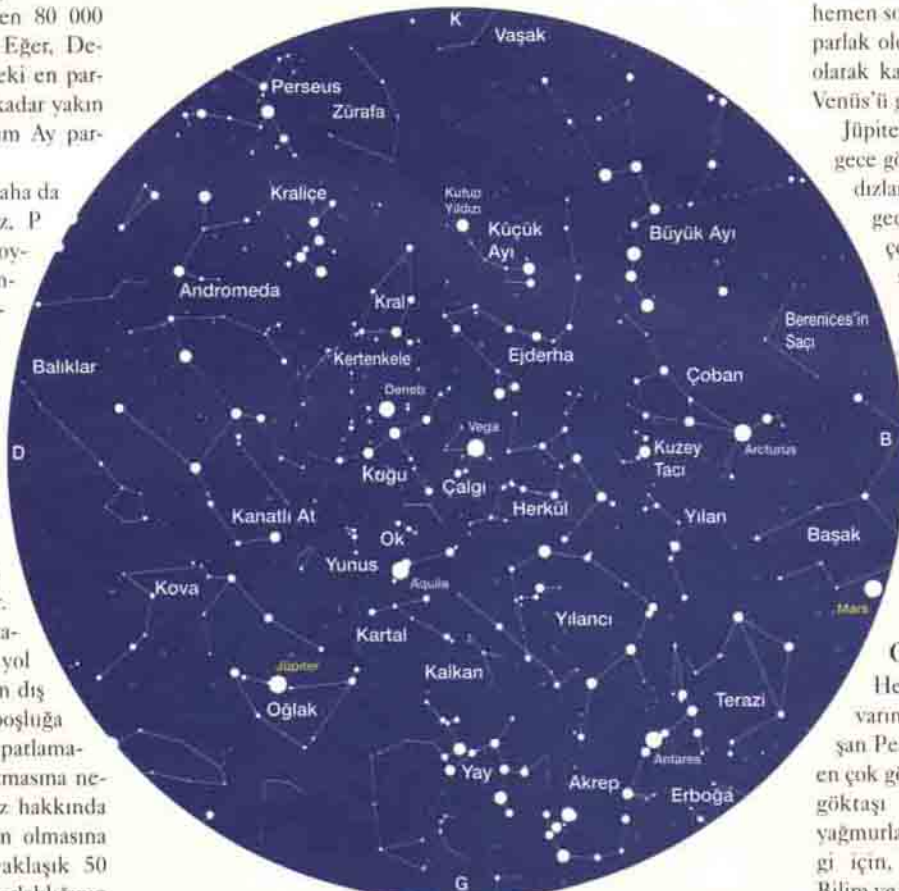
Venüs: Ay boyunca, akşamları Güneş battıktan sonra batı ufku üzerinde gözlenebilir. Gezegen, ufka çok yakın konumda yer aldığı için, hava karadıktan hemen sonra batıyor. Ancak, çok parlak olduğu için, havanın tam olarak kararmasını beklemeden Venüs'ü gözleyebilirsiniz.

Jüpiter: Hemen hemen bütün gece gözlenebiliyor. Parlak yıldızların bulunmadığı bir bölgede, parlaklığıyla dikkat çeken gezegen, gece yarısı güney yönünde yükselmiş olacak.

Mars: Hava kararmadan batı ufku üzerinde yer alacak; ancak, kısa bir süre sonra batıyor. Satürn: 0.4 kadir parlaklıkta ve Balıklar Takımyıldızı'nda yer alıyor.

Perseid Göktaşları

Her ağustos ayının 12'si civarında maksimumuna ulaşan Perseid Göktaşı Yağmuru, en çok göktaşının gözlemlendiği göktaşı yağmuru. Göktaşı yağmurları hakkında detaylı bilgi için, Ağustos 1986 tarihli Bilim ve Teknik dergisinin Gökyüzü köşesine bakabilirsiniz.

15 Temmuz 1997 Saat 22 'de gökyüzünün genel görünüşü